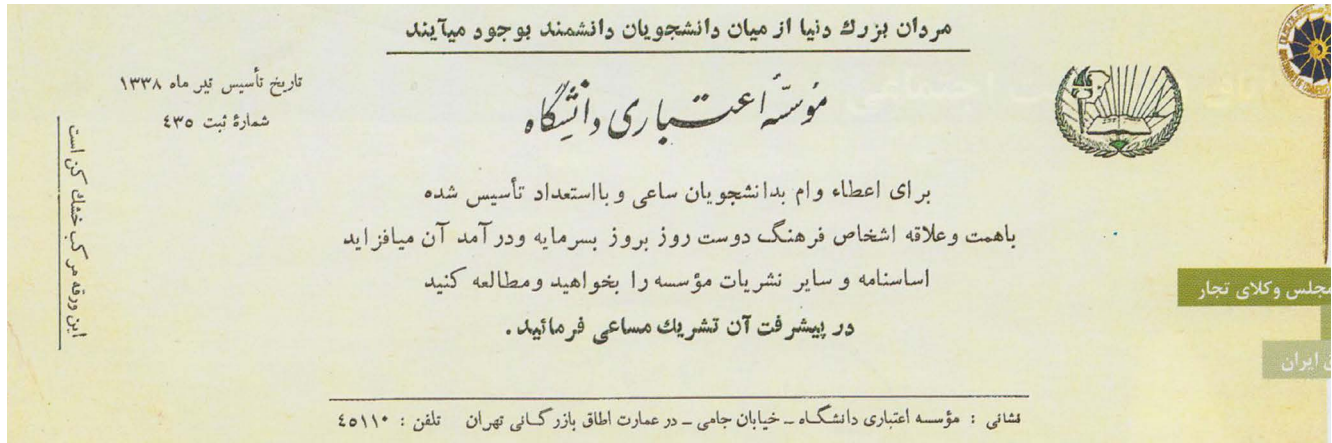

در سال‌هایی که قشر عظیمی از جوانان نخبه کشور به علت مضیقۀ مالی برای ادامه تحصیل با دشواری رو به رو بودند، ایده تاسیس موسسه‌ای با هدف اعطای وام به دانشجویان با استعداد از سوی علی و کیلی (سناتور وقت) در سال ۱۳۳۸ مطرح گردید. این موسسه تحت عنوان «ماد» توسط جمعی از اعضای عرصه صنعت و تجارت کشور در سال ۱۳۳۸ تشکیل شد.
 ماد خاطره‌ایست که در ذهن تمامی دانش‌آموختگان دانشگاه تهران نقش بسته، چه آنهایی که در ایام تحصیل به این موسسه مراجعه کرده‌اند و چه آنهایی که تنها در انتهای سال جهت تکمیل مدارک فارغ‌التحصیلی به این موسسه رفته‌اند.

موسسه اعتباری دانشگاه چگونه تاسیس شد؟

ماد؛ یادگاری ماندگار

حدود ۵۳ سال از زمانی که ایده تاسیس مؤسسه اعتباری دانشگاه (ماد) در ذهن سناتور علی و کیلی خطور کرد می‌گذرد؛ ایده‌ای که با هدف ایجاد خودکفایی و بی‌نیازی از حضور تکنسین‌ها و مهندسان خارجی در خطوط تولید داخلی کلید خورد.
 دهه ۳۰ و ۴۰ یکی از مهمترین برهه‌های زمانی در کشور در مسیر پیشرفت علمی، اجتماعی و اقتصادی بود؛ به طوری که بسیاری از کارآفرینان در شاخه‌های مختلف صنعتی ورود پیدا کرده بودند و با راه‌اندازی کارخانه‌های متعدد، کشور در جهت ترقی گام برداشته بود، اما به دلیل نبود نیروهای متخصص داخلی، همچنان نیازمند استفاده از تکنسین‌های خارجی بودیم؛ چرا که تعداد افراد دانشگاه رفته به دلیل محدودیت ظرفیت پذیرش دانشگاه و هزینه‌های آن محدود بود.

در عین حال جوانان با استعداد و با نبوغی در کشور وجود داشتند که به دلیل فقر مالی و نداشتن استطاعت خانوادگی قادر نبودند ادامه تحصیل داده و استعداد خود را پرورش دهند. هر سال ۱۰ برابر احتیاج دانشکده‌ها، جوانان دیپلم تقاضای تحصیل داشتند و در کنکور دانشکده‌ها شرکت می‌کردند و فقط یک دهم آنها موفق به تحصیل می‌شدند. صدها جوان باهوش و با استعداد هم وجود داشتند که حتی قادر به پرداخت تامین منابع مالی اولیه خود نبودند.

در چنین شرایطی بود که ایده تاسیس یک مؤسسه اعتباری برای حمایت از تحصیل جوانان با استعداد از سوی علی و کیلی مطرح و در سال ۱۳۳۸ با همت جمعی از خوشفکران عرصه صنعت و تجارت کشور تاسیس شد.

و کیلی که آن زمان ریاست اتاق بازرگانی تهران را بر عهده داشت، به عنوان رییس هیات مدیره مؤسسه انتخاب و طی مصاحبه‌ای با جراید، هدف از تاسیس این مؤسسه را کمک به فرهنگ و تقویت نیروی جوانان و تسهیل امکان ادامه تحصیل دانشجویان و فراهم آوردن وسایل و اعطای اعتبار از سود ویژه مؤسسه به دانشجویانی عنوان کرد که به گفته او قوه مالی برای ادامه تحصیل خود ندارند.

او برنامه مؤسسه را این گونه توضیح داده بود: تلاش بر آن است سرمایه لازم برای تاسیس یک بانک نیز جمع‌آوری شود تا پس از تاسیس آن، عملیات تجاری و مالی وسیع انجام شود، با کمک دوستان و تجاران سود بیشتری به دست بیاید و از رهگذر آن، امکان اقدامات بزرگ و وسیع به نفع فرهنگ و دانشجویان با استعداد ولی بی‌بضاعت فراهم شود.

موسسان مؤسسه اعتباری دانشگاه بر این باور بودند کشور نمی‌تواند و نباید از این دسته جوانان صرف‌نظر کند چرا که هر یک از این جوانان با استعداد، حداقل می‌توانند یک کادر ارزنده و متخصص با ارزش باشند و چه بسا که بعضی از آنها موجب تحولات بزرگی در رشته تخصصی خود شوند. موسسان مؤسسه اعتقاد داشتند که اگر بتوان مشکل یک لقمه نان را برای جوانان با استعداد حل و فصل کرد، آنها در فرای کشور قادر خواهند بود نان و آب بیشتری به ملت و کشور خود برسانند.

طبق ماده ۱۳ اساسنامه مؤسسه، اعضای شورای مؤسسه حداقل ۲۱ نفر از جمله رئیس دولت، وزیر فرهنگ، رئیس دانشگاه، رئیس بانک ملی ایران،

دادستان دیوان عالی کشور، رئیس اتاق بازرگانی تهران و ۱۵ نفر اعضای موسس را که بیش از دیگران حق عضویت داده باشند، شامل می‌شد. در فصل دوم اساسنامه، سرمایه اولیه ۱۰ میلیون ریال تعیین شد که امضا کنندگان اساسنامه آن را پرداخت کردند. هر فردی هر وجهی که هر زمان به مؤسسه اعتباری دانشگاه اعطا می‌کرد، عضو موسس حساب شده و همان زمان در دفاتر مؤسسه ثبت و رسید مبلغ به پرداخت کننده تسلیم و به حساب سرمایه وارد می‌شد. در آخر هر ماه نیز جمع وجوه دریافتی به نام افزایش سرمایه مؤسسه به اداره ثبت شرکت‌ها کتبی اطلاع داده می‌شد. براساس آنچه به تصویب رسید، پرداختی هر عضوی بابت حق عضویت بوده و جزو سرمایه مؤسسه اعتباری دانشگاه محسوب می‌شد و در هیچ وقت و به هیچ وجه اصل و سود آن قابل مطالبه و استرداد نبود. روی این اصل موسسان و بنیان مؤسسه در همان ابتدا معتقد و مؤمن شدند که پول پرداختی در حکم وقف سرمایه‌ای در راه بهبود فرهنگ و تعالی کشور باشد و کسی که پولی را می‌دهد باید به طور قطع و یقین از اصل و فرع آن چشم‌پوشی کند و در عوض طالب منافع معنوی و خدایسندانه آن باشد.

مواد فوق در حقیقت وضع سرمایه مؤسسه را به طور دقیق روشن می‌کرد.

در اساسنامه تقسیم سود ویژه این گونه تعریف شده بود که ۱۵ درصد به حساب ذخیره، ۷۰ درصد به حساب مخصوص اعطای وام به دانشجویان طبق آیین‌نامه مخصوص و ۱۵ درصد به حساب مخصوص انتقال داده شود. این قسمت در اختیار شورای مؤسسه اعتباری دانشگاه بود تا در مواقع احتیاج و لزوم در توسعه و پیشرفت مقاصد و هدف‌ها به هر قسم که صلاح دانسته می‌شد، اختصاص یابد؛ به طوری که دیده می‌شود تقریباً ۸۵ درصد از سود ویژه صرف کمک به دانشجویان و کارهای دیگر فرهنگی می‌شد و آن ۱۵ درصد دیگر از نظر حفظ و تضمین سرمایه مؤسسه نگهداری می‌شد. پس از تدوین و ثبت اساسنامه، نخستین جلسه شورای مؤسسه به ریاست دکتر اقبال، نخست وزیر وقت، در ۱۶ شهریور سال ۱۳۳۸ با حضور دکتر محمود مهران وزیر فرهنگ، دکتر احمد فرهاد، رئیس دانشگاه تهران، دکتر عبدالحسین علی‌آبادی دادستان دیوان عالی کشور، دکتر احمد مجیدیان قائم‌مقام بانک ملی ایران و دکتر علی و کیلی رئیس اتاق بازرگانی تهران تشکیل شد. در این جلسه از اقدامات انجام شده توسط علی و کیلی قدردانی به عمل آمد.